

34

Assemblea
General
2023

Futur
proxiMitat
Compromís

Resolució

18 d'octubre de 2023

MUNICIPALISME: Futur, Proximitat, Compromís.

PREÀMBUL.

En una època de canvis ràpids, complexos i globals com l'actual, sobre els quals cal actuar de forma compromesa, pròxima i eficient, el municipalisme emergeix com una força poderosa per donar respostes i modelar el futur de les nostres comunitats. Aquesta filosofia política, que és l'origen de la Federació de Municipis de Catalunya, posa l'accent en el poder local i la participació activa de la ciutadania com a pilars fonamentals per construir societats més justes, sostenibles i cohesionades, davant dels reptes globals del segle XXI.

Els governs locals han demostrat amb escreix, i de forma especialment eficient en els darrers anys, la seva capacitat de resposta davant dels reptes immediats. La capacitat d'adaptació i innovació dels governs locals ha estat determinant per abordar els inesperats i nocius efectes produïts per la pandèmia de la COVID-19 i la guerra a Ucraïna.

El municipalisme fa dies que ja va assolir la majoria d'edat i, dia a dia, davant de reptes cada cop més complexos i globals, com els que afronta la societat del segle XXI, continua demostrant la seva capacitat de resposta i solvència. Però la tutela, sovint asfixiant, que exerceixen altres administracions superiors sobre els ens locals no respon a aquesta realitat: l'autonomia del món local continua cada cop més supervisada i limitada i la capacitat financera cada cop es veu més agreujada i intervinguda.

FUTUR

El municipalisme s'enfronta en els pròxims anys a reptes fonamentals que definiran el seu paper i influència en el segle XXI. Les administracions locals tenen la responsabilitat de respondre a les necessitats immediates de les comunitats, alhora que plantegen visions a llarg termini per afrontar alguns dels grans desafiaments globals, com els següents:

Canvi Climàtic i Sostenibilitat: Un dels reptes més crítics és l'impacte del canvi climàtic. Els governs locals han de liderar els esforços per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i adaptar-se als seus efectes. Això inclou la promoció de l'energia renovable, la millora del transport públic, la prevenció i reducció dels residus promovent l'economia circular i la gestió responsable de l'aigua i dels recursos naturals.

Desigualtats Socials i Econòmiques: Els governs locals han de treballar per garantir que tothom tingui igualtat d'oportunitats, abordant qüestions com l'accés a l'educació, les cures, l'atenció sanitària i l'equitat de gènere, i impulsant programes d'inclusió social.

Habitatge i Desenvolupament Urbà: L'augment del preu de l'habitatge i la gentrificació són preocupacions creixents a moltes ciutats. Els governs locals han d'impulsar polítiques públiques per garantir el dret a un habitatge assequible i un desenvolupament urbà equitatiu que no deixi ningú enrere.

Digitalització i Ciutats Intel·ligents: L'avenç tecnològic està transformant la vida urbana. Els municipis han de desenvolupar estratègies per aprofitar les tecnologies digitals per millorar els serveis públics i augmentar la participació ciutadana, alhora que aborden qüestions de privadesa i ciberseguretat.

Immigració i Diversitat: Les ciutats són centres de diversitat cultural i poblacional. Els governs locals han de promoure la inclusió i la convivència amb les persones migrants, abordant qüestions com la integració i els drets humans.

Salut Pública: La pandèmia de la COVID-19 ha destacat la importància de la salut pública. Els municipis han de continuar treballant per garantir una resposta efectiva a les crisis sanitàries i promoure la salut i el benestar de la població especialment a través de l'atenció comunitària.

Convivència i Seguretat: Múltiples variables actuals, i especialment l'augment de les desigualtats, la manca d'igualtat d'oportunitats i una societat altament competitiva, poden contribuir a l'augment de la inseguretat en pobles i ciutats. Les administracions competents han de col·laborar estretament amb els governs locals per afrontar aquest desafiament. Aquesta tasca requerirà un enfocament integral que vagi més enllà de les respostes tradicionals a la delinqüència i se centri en la construcció de societats cohesionades, cíviques i igualitàries, on els ajuntaments juguen un paper fonamental.

Integritat: els governs locals han de garantir la integritat en les actuacions de l'administració local. Això implica qüestions com la inclusió de l'ètica, la transparència, la rendició de comptes, la prevenció de la corrupció, la participació ciutadana i la gestió eficient dels recursos públics i la prestació de serveis de qualitat als ciutadans i ciutadanes en l'essència de l'administració local.

El municipalisme, enfrontant aquests reptes i altres amb una visió progressista, un enfocament basat en drets i la col·laboració amb altres nivells de govern, té el potencial d'abordar les necessitats i les aspiracions de les comunitats locals en el segle XXI. La capacitat d'adaptació i innovació dels governs locals serà determinant per a un futur més just i sostenible, i és per això que la resta d'administracions ens ha de percebre com a part de la solució i no del problema. Però per aconseguir-ho és evident que ens caldrà més autonomia i un millor finançament.

PROXIMITAT

La proximitat és la característica que defineix el municipalisme i fa que aquest sigui tan efectiu. El municipalisme empodera a les persones des d'aquesta proximitat. A través de la participació activa i el diàleg amb els ciutadans i ciutadanes, els governs locals poden identificar les necessitats reals de la comunitat i dissenyar solucions adaptades a aquestes realitats. Aquesta aproximació permet que les polítiques i les decisions siguin més inclusives i representatives. Aquesta proximitat crea un lligam especial entre la ciutadania i els seus representants, fomentant la confiança i la cohesió social.

COMPROMÍS

El compromís és un pilar indestruïble del municipalisme. Les administracions locals estem compromeses a implementar polítiques públiques que abordin les desigualtats socials, promoguin la sostenibilitat ambiental i fomentin l'accés igualitari a serveis com l'educació, la salut i l'habitatge. A més, aquest compromís s'estén a la transparència i la rendició de comptes, assegurant que els ciutadans i ciutadanes puguin seguir i avaluar les accions del seu govern local.

Però aquest compromís ferm del municipalisme amb la ciutadania i en l'assoliment de desenvolupament de polítiques públiques de país, ha de ser correspost amb el compromís de la resta d'administracions superiors amb els ajuntaments i altres ens locals.

La manca de recursos, acompanyament i en algunes ocasions de lleialtat institucional amb la qual els ajuntaments han de resoldre qüestions rellevants pel benestar de la ciutadania, no es correspon amb la solvència demostrada durant dècades.

Com a conclusió, el municipalisme ofereix una visió esperançadora del futur basada en el compromís amb els valors democràtics, la proximitat amb els

ciutadans i ciutadanes i la capacitat d'adaptació davant els desafiaments del segle XXI. Aprofundir en aquesta filosofia política és un pas essencial cap a una societat més justa i harmoniosa.

OBJECTIUS.

Per afrontar els reptes de futur plantejats i fer-ho des de l'eficiència, la proximitat i el compromís, és necessari que en aquest mandat municipal s'abordi de forma definitiva aspectes essencials pel municipalisme. És per això, que la Federació de Municipis de Catalunya esmerçarà tots els seus esforços i recursos en assolir els objectius següents:

1. **Revisió definitiva del finançament local.** Malgrat que en els darrers anys s'ha augmentat l'import de les transferències realitzades a favor dels ens locals per part del govern estatal, aquestes continuen essent insuficients. Per això és necessària aquesta revisió, per fer possible el mandat constitucional d'autonomia local i de suficiència financera i subsidiarietat continguts en la Carta Europea d'Autonomia Local, en atenció a la seva condició d'element essencial de la democràcia i com a garantia del compliment de l'article 142 de la Constitució Espanyola.
2. **Derogar la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local.** Aquesta llei no ha estat una norma transformadora, en el sentit de modernitzar el règim local, sinó que la seva finalitat era garantir que les entitats que conformen l'administració local no generessin dèficit estructural limitant la despesa pública a través també de la limitació de competències. Per altra banda, s'incompleix de forma reiterativa l'article 27 de l'LRSAI, on s'especifica en quines condicions es pot delegar en els municipis l'exercici de competències de l'Estat i de les CCAA i els mitjans personals, materials i econòmics que l'administració delegant ha d'assignar als municipis, sense que representi una major despesa per a les administracions públiques.
3. **Llei de governs locals i Llei de finances locals.** Són ja imprescindibles per desenvolupar les previsions estatutàries, clarificar les competències i impulsar un nou sistema institucional local a Catalunya que es regeixi pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal.
4. **Fons de cooperació local.** S'ha d'actualitzar i revisar adaptant-lo a les necessitats actuals dels ens locals de Catalunya. Malgrat els augments que s'han produït en l'any 2022 i 2023, aquests són del tot insuficients per respondre a les necessitats actuals, tenint en compte que continuen estant

molt per sota dels recursos distribuïts l'any 2010, amb una dotació de 156 M€.

5. **Delegació de competències amb recursos.** Cal garantir que la delegació de competències en els municipis sempre es faci acompanyada dels recursos econòmics necessaris perquè aquestes puguin ser desenvolupades sense generar cap cost a les administracions locals, com preveu l'article 219.3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.
6. **Confiança mútua entre administracions i simplificació burocràtica.** Dins del marc de les responsabilitats compartides, les relacions entre la Generalitat de Catalunya i els ens locals han de fonamentar-se en la confiança mútua. Aquesta confiança implica que les dues administracions públiques col·laborin estretament per assolir objectius compartits. En aquesta cooperació, es preveu la cerca de mecanismes eficients i amb un mínim de burocràcia per a la transferència de recursos financers necessaris i la supervisió de la seva utilització. L'objectiu subjacent és simplificar els procediments administratius i facilitar la gestió dels recursos, sempre amb la finalitat comuna de millorar la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes.
7. **Garantir l'equilibri territorial i la consideració de les especificitats dels petits municipis en la prestació de serveis a la ciutadania.** Les administracions públiques tenen la responsabilitat de garantir la igualtat d'accés als serveis per a la ciutadania, independentment del municipi on resideixin. A l'hora de distribuir competències i recursos, aquest factor ha de ser tingut en compte no només en consideració a la justícia social, sinó també com una estratègia per combatre la despoblació de les àrees rurals i l'excessiva concentració de població en les grans ciutats, que sovint supera la seva capacitat per proporcionar serveis de qualitat.